

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 557.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796473668688/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- 388 *Eftertale*: dadel, kritiske sladder. – *fixeret*: narret. – *Invention*: påfund, idé. – *Jonfru(e)*: ugift kvinde af borgerlig stand. – *Hocuspocus*: streger, intriger, «numre».
- 389 *tilforn*: allerede.
- 390 *Forløsning(s)*: udfrielse. – *pkker*: banker (stærkt). – *Alexander Magnus*: den gr. (makedonske) erobrerkonge Alexander den Store (M. lat.: stor) 336-323 f.v.t. – *Een maal Een*: m. platty.: gange; den lille tabel.
- 391 *Pebling Søren*: Peblingesøen i Kbh. lå på komediens tid uden for voldene. – *Laudabilem*: lat.: rosværdigt (her bøjet i afhængighedsfald, fordi det er genstandsled i sætningen); første karakter. – *Attestatz*: teologisk embedseksamen. – *modest*: beskedent. – *til beste*: sparet op, «på kistebundet». – *alt*: allerede. – *sluttet*: afgjort. – *fattes*: mangler.
- 392 *skal have en god Dag*: «kan rende og hoppe». – *fortryde paa*: blive sur over. – *tilforn*: tidligere. – *Salig*: afløde. – *Haand*: underskrevne bevis.
- 393 *Rixdaler*: se n.t.s. 11. – *aparte*: afsides, uden for øvrige personers hørevidde. – *Almisse*: velgerning. – *i ligemaade*: ligeledes. – *Staten Junker*: laps, døgenigt. – *tit*: hos. – *skikke*: sende.
- 394 *vist nok*: helt sikkert. – *for Ceremonie*: pro forma, for et syns skyld. – *Contracten sluttet*: vielse ved notarialkontrakt var ikke på komediens tid brugelig i Da., derimod i Fr., hvorfor det forekommer i flere af Molières komedier, der også i denne henseende er Holbergs sandsynlige forbillede. – *det skal have gode veye*: det skal nok gå. – *Snuushane*: se n.t.s. 379.
- 395 *efter tempo*: i takt. – *Tutti*: ital.: alle. – *Dykker*: dyp (bydemåde flertal). – *Skriver*: skriv (bydemåde flertal). – *Tienstlige*: høflige, ærbødige.
- 396 *Styli Novi*: lat.: efter den nye stil, dvs. efter den i 1700 indførte gregorianske kalender, altså pedantisk i 1720'erne. – *vil (...) paa Hovedet*: vil hakke (...) oven i hovedet. – *Feddermesser*: Federmesser, ty.: pennekniv.
- 397 *Sandbüchs*: Sandbüchse, ty.: sandbøsse, se n.t.s. 367. – *Parenthesis*: gr.: parentes. – *Claudatur*: lat.: (parentesen) slutes. – *Forsikring*: sikre overbevisning. – *Patron*: velynder, beskytter. – *Mæccenas*: Maecenas (død 8 f.v.t.) fremtrædende og velhavende rom. ridder, kejser Augustus' ven og rådgiver samt – iflg. traditionen – social og økonomisk støtte for digtere som Vergil og Horats; heraf fællesbenævnelse («en mæccen») for beskyttere og opljælpere af kunst og videnskab. – *Paafuglen (...)* *Fiedre (...)* *Been*: den forskruede lignelse med påfuglen findes i det anonyme værk, tilskrevet den østrigske prædikant Abraham a Santa Clara (1644-1709), *Centifolium stultorum in 4:to oder 100 aushändige Narren in Folio*, lat.-ty.: *Hundrede narre i folio* (største bogformat), i *kvartformat* (bogens eget format) eller *100 ek-*